

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

Природничо-географічний факультет

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ І ОСВІТА

Збірник наукових праць
природничо-географічного факультету

Умань
2018

**Затверджено до друку вченою радою
природничо-географічного факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 12 від 30 травня 2018 р.)**

Редакційна колегія:

Миколайко В. П. – доктор сільськогосподарських наук, доцент (головний редактор); **Браславська О. В.** – доктор педагогічних наук, професор; **Половка С. Г.** – доктор геологічних наук, професор; **Безлатня Л. О.** – кандидат географічних наук; **Валюк В. Ф.** – кандидат хімічних наук, доцент; **Герасименко О. В.** – кандидат педагогічних наук; **Гнатюк Н. О.** – кандидат біологічних наук, доцент; **Горбатюк Н. М.** – кандидат педагогічних наук, доцент (відп. секретар); **Душечкіна Н. Ю.** – кандидат педагогічних наук; **Запорожець Л. М.** – кандидат педагогічних наук; **Козинська І. П.** – кандидат географічних наук, доцент; **Миколайко І. І.** – кандидат біологічних наук, доцент; **Мороз Л. М.** – кандидат біологічних наук, доцент; **Соболенко Л. Ю.** – кандидат біологічних наук, доцент; **Сорокіна С. І.** – кандидат біологічних наук, доцент.

Відповідальний за випуск: Горбатюк Н. М.

Природничі науки і освіта: збірник наукових праць природничо-
П 77 географічного факультету. – Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
(Видавець «Сочінський»), 2018. – 154 с.

У збірнику опубліковані результати досліджень у галузях природничих і соціально-педагогічних наук. Розкриті актуальні питання біології, географії, екології, психології та педагогіки.

The results of investigation in the branches of the natural, socio-pedagogical sciences have been published in the miscellany. The actual questions of biology, geography, ecology, chemistry, psychology and pedagogy of innovation technologies are discovered in the articles.

ЗМІСТ

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПРИРОДНИЧИХ НАУКАХ

Безлатня Л. О., Тертична А. С. Кургани Притясминня.....	6
Браславська О. В., Пасько Н. Є. Топонімічні дослідження як актуальний напрям географії	10
Герасименко О. В., Ратушнюк І. Г. Україна – Словацька республіка: європейський вимір.....	13
Герасименко О. В., Слободяник Р. П. Державна інформаційна політика України у сфері Євроатлантичної інтеграції.....	15
Герасименко О. В., Ужела М. І. Сучасні тенденції становлення регіонального впливу Індії	17
Герасименко О. В., Шамрай Ю. Б., Якімова Т. О. Стратегічна концепція «нового атлантизму», її вплив на політико-економічний розвиток країн-членів НАТО.....	20
Гнатюк Н. О., Кузема І. І. Вплив антропогенних факторів на хімічний склад криничної води Маньківщини	22
Душечкіна Н. Ю., Харко І. В. Екологічні аспекти застосування мінеральних добрив та хімічних препаратів у сільському господарстві.. ..	26
Козинська І. П., Грицкова Я. Є. Проблеми безробіття в Україні.....	29
Козинська І. П., Дзюба М. М. Сучасний стан харчової промисловості Вінницької області на прикладі корпорації «ROSHEN».....	33
Козинська І. П., Кирієнко А. А. Гідрологічні особливості території України.....	37
Козинська І. П., Кучковська М. Земельні ресурси Кіровоградської області.....	40
Козинська І. П., Надорожна О. Сучасний стан сонячної енергетики в Україні.....	44
Козинська І. П., Нелепа В. С. Хімічна та нафтохімічна промисловість Черкаської області.....	46
Козинська І. П., Очеретяна О. Є. Особливості сучасного розвитку АПК Рокитнянського району.....	50
Козинська І. П., Якімова Т. О. Працересурсний потенціал Черкаської області	53
Молікевич Р. С. Географія осередків природно-вогнещевих хвороб в Херсонській області.....	56

Необхідно інтенсивно проводити інформаційну роботу з підтримки євроатлантичної стратегії України через залучення до програми громадських організацій, зокрема, Громадської ліги Україна-НАТО, Фонду «Демократичні ініціативи», Інституту Євро-Атлантичного співробітництва, Атлантичної ради України, Молодіжного центру Атлантичної Ради України, Асоціації керівників шкіл України[5, с. 59-60].

Отже, державна інформаційна політика на сьогоднішній день сприяє тому, щоб в громадян України більше не залишалось ніяких сумнівів щодо вступу в НАТО. Курс на інформаційну підтримку євроінтеграції повинен відповідати принципам науковості, системності та диференційованості, які передбачають: об'єктивне інформування про позитивні наслідки євроатлантичної інтеграції для України; перспективи розвитку її відносин з країнами регіону; забезпечення національних інтересів держави.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України: матеріали 6-ї регіон. наук.-практ. конф. 14 трав. 2009 р., м. Дніпропетровськ / За заг. ред. Л.Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. – 340 с.

2. Актуальні проблеми інтеграції України в НАТО: громадська думка та експертні оцінки: Зб. наук-аналіт. матеріалів / За ред. В.П. Горбуліна. – К. : Євроатлантикінформ, 2005. – 224 с.

3. Вступ до НАТО — стратегічний вибір України / За загальною ред. О.І. Соскіна. – К. : вид-во інститут трансформації суспільства, 2008. — 192 с.

4. Дерев'янюк С.М. всеукраїнський референдум про вступ України до НАТО : обов'язковість та реальність проведення // вісник Наукового інформаційно-аналітичного центру НАТО Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Випуск перший (спеціальний випуск) / За заг. ред. Олега Білоуса. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2008. – с. 34 – 41.

5. Джордж С.Ф. Україна – НАТО: співробітництво заради безпеки / Джордж С.Ф. – К.: Товариство Знання України, 2007. – 96 с.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ВПЛИВУ ІНДІЇ

Герасименко О.В., викладач кафедри географії та методики її навчання
Ужела М.І., магістр

Сьогодні багато науковців говорять про зростання впливу Індії в регіоні та світі. Вона займає міцні позиції в світовій політиці, (в 2011р Індія зайняла 2-е місце в світі за темпами економічного зростання (7,4%), в 2016р – 7, 9%). Дослідження Індії як основної регіональної держави Південної Азії є

актуальним та потребує різностороннього вивчення.

Вивченню Індії як регіональної держави Південної Азії присвячено праці В. Дергачева[2], О. Леонової[5], Т. Паршиної[6] та ін.

Мета статті – дослідження Індії як регіональної держави.

В. Дергачев (2010), вважає, що регіональна держава – це «суб'єкт міжнародної політики». Найважливішими характеристиками якої є вплив на сусідні з нею країни і наявність власної стратегії в рамках даного регіону. Інтереси даної держави не обмежені тільки власним регіоном, вона бере активну участь у міжнародній політиці і цілком може претендувати на зміну свого статусу [2, с. 35].

О. Леонова (2012) зазначає, що регіональна держава має володіти такими характеристиками: два або більше полюсів (економічний, політичний, військовий або цивілізаційний); є центром тяжіння і впливу в регіоні; домінує, але не обмежує національні інтереси сусідніх з нею країн. Статус регіональної держави є лише однією з сходинок глобальної ієрархії (полюс, регіональна держава, претендент на центр сили, центр сили) [5, с.58-60].

Охарактеризуємо Індію, як регіональну державу, скориставшись визначенням О. Леонової.

Якщо розглядати Індію як економічний полюс, то вона повинна володіти як інтенсивними темпами економічного зростання, так і високим обсягом ВВП.

За обсягом ВВП Індія є однією з провідних країн – в 2012 році вона зайняла 3-є місце в світі за цим показником. За даними державної статистики, серед великих світових економік Індія демонструє найвищі темпи зростання. Збільшення ВВП на 7,9% в першому кварталі 2016 року дозволило Індії випередити Китай, ВВП якого за аналогічний період зріс на 6,7%, говориться в дослідженні World Economic Forum [4].

Що стосується темпів економічного росту, то вони у Індії в 2012р склали 5,8% (для порівняння у Німеччині – 0,8%, Франції – 0,1%, США – 1,7%, Пакистан – 3,7%) [3].

За оцінками економістів британського дослідницького інституту CEBR, у 2018 році склад п'яти найбільших економік зазнає змін. Замість Великобританії на п'яте місце вийде її колишня колонія – Індія, склавши компанію США (1 місце), Китаю (2 місце), Японії (3 місце) та Німеччині (4 місце) [6].

Якщо розглядати Індію як політичний полюс, то вона намагається підтримувати баланс сил в регіоні і змінила стратегію неприєднання на стратегію «поліпрієднання». Країна прагне стати об'єднуючою ланкою між США, Росією, Китаєм і Європейським союзом [6].

На нашу думку, така стратегія пов'язана з невизначеністю в своїй зовнішньополітичній орієнтації і відсутності чіткого бачення свого місця у світі. Країна поки так і не змогла розробити зовнішньополітичну стратегію, яка б могла зрівнятися з успіхом економічної.

Для того, щоб вважатися цивілізаційним полюсом, Індія повинна

мати особливу специфіку національного менталітету, виразний і привабливий для інших країн регіону національний проект, а також значний потенціал соціокультурного впливу. На даний час і Індії відсутні національний проект і стратегія розвитку, які враховували б проблеми сусідніх держав, які стосуються регіональної стабільності. Індія має сильні культурні, релігійні, історичні та етнічні зв'язки з багатьма країнами в регіоні, але їх відродженню перешкоджають групи, зацікавлені в посиленні регіональних конфліктів [6].

Індія впевнено входить в першу десятку світових держав за своїм військовим потенціалом. Збройні сили Індії поступаються арміям США (1,477 млн. військовослужбовців, 8300 танків), Росії (1,027 млн. військовослужбовців, 15 000 танків) та Китаю (2,3 млн. військовослужбовців, 9150 танків). По-іншому в країні з осіб бути не могло. За рівнем військових витрат в 2014 році Індія розташовувалася на 7 місце в світі – 50 мільярдів доларів. У збройних силах Індії (населення близько 1,3 млрд. осіб) служить понад 1,3 мільйона осіб (3 місце в світі) на озброєнні знаходиться 3569 танків. Говорячи про збройні сили Індії, варто пам'ятати, що Індія є найбільшим в світі імпортером основних видів звичайних озброєнь (за даними на 2012 рік), а також володіє ядерною зброєю і засобами її доставки. 82% зброї та військового устаткування в Індію надходить з Росії [1].

Індія володіє високими економічними і військовими показниками. Але її не можна розглядати в якості головного центру тяжіння і впливу в регіоні, оскільки цьому перешкоджають політичні та соціально-економічні фактори, а саме: її регіональне лідерство постійно оскаржується суперником країни і головним конкурентом в боротьбі за статус регіональної держави – Пакистаном, через суперечки щодо належності території Кашміру, частина якого підконтрольна Пакистану.

Індія має менший економічний і політичний вплив на країн-сусідів, ніж Китай; вкрай низька якість життя населення; невисокий рівень освіти і грамотності; незбалансована демографічна ситуація в країні; істотне посилення демографічного дисбалансу; - високий рівень корупції та постійно зростаюча потреба в енергоресурсах [4].

Отже, Індію в даний час не можна вважати регіональною державою, вона лише знаходиться в процесі її становлення. Це означає, що країна ще не володіє всіма характеристиками для того, щоб бути наділеною таким статусом. Разом з тим, країна має значний потенціал для становлення в якості регіональної держави, за умови розвитку інфраструктури, промисловості і освіти, а також необхідно боротися з бідністю і корупцією, створюючи привабливий образ країни в регіоні. Для того щоб стати регіональним лідером, Індії, по-перше, слід дотримуватися індійських національних інтересів, проводячи незалежну політику і демонструючи реальну політичну волю, по-друге, потрібно чітко визначити своє місце в ієрархії сучасного світу.

Список використаних джерел

1. Армії США, Росії та Китаю – найсильніші у світі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ipress.ua/news/armii_ssha_rossii_ta_kytayu_naysyl'nishi_u_svi_ti_ukraina_na_21_mistsi_business_insider_74113.html
2. Дергачев, В. О. Геополитика: Учебник для вузов / В.О.Дергачев — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. — 526 с.
3. ІНДІЯ В СУЧАСНОМУ ГЕОСТРАТЕГІЧНОМУ БАЛАНСІ СИЛ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/1/mizhnarodni_vidnosyny/articles/bordilovs_ka-o-india-in-the-contemporary-geostrategic-forces-balance_16131.pdf
4. Індія випередила Китай за темпами зростання ВВП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dt.ua/ECONOMICS/indiya-viperedila-kitay-za-tempami-zrostannya-vvp-211871.html>
5. Леонова О.Г. Глобальный мир XXI век: архитектура и статусная иерархия / О.Г. Леонова // Вестник МГУ. Серия 12. Политические науки. 2012. № 5. С. 58-60.
6. Паршина Т. Становление Индии как региональной державы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://observer.materik.ru/observer/N9_2013/088_097.pdf
7. Прогноз: у 2018 році Індія стане п'ятою найбільшою економікою світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dw.com/uk/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D0%B7-%D1%83-2018>

СТРАТЕГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ «НОВОГО АТЛАНТИЗМУ», ЇЇ ВПЛИВ НА ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО

Герасименко О.В., викладач кафедри географії
та методики її навчання

Шамрай Ю. Б., Якімова Т.О., студенти IV курсу

Тема даної роботи є актуальною в наш час, у світлі сучасних політичних подій. Багато країн світу прагне до членства в НАТО (Північноатлантичний Союз), організації, яка є центром урегулювання світових проблем, сприяє налагодженню співробітництва між країнами-членами Північноатлантичного Союзу у політичній, воєнній, економічній, а також науковій та інших невоєнних галузях, встановлення стратегічних цілей.

Метою нашого дослідження є аналіз втілення основних стратегічних цілей НАТО. Визначення впливу Стратегічної концепції «Нового Атлантизму» на політико-економічний розвиток країн-членів.

Внаслідок руйнування біполярної системи питання про доцільність